

Personlig om overgrep og dissosiering

Jeg har lest en bok og nettopp lagt den fra meg. Sitter og tenker på hva denne boken formidler – hva den handler om. Det er mye. Et menneskes strev med å skape et levelig liv når man allerede tidlig er blitt sprengt i stykker, trer frem gjennom teksten. Det slår meg hvor uendelig omfattende den menneskelige kampen er for å klare seg, for å overleve – ikke bare rent fysisk, men mentalt og følelsesmessig.

Forfatteren, Inger Eggen, sier i forordet at hun har skrevet denne boken for å bidra til at andre som har erfaringer med overgrep og omsorgssvikt, lettere «kan stå opp for seg selv». Dessuten for å gi fagfolk en innsikt i hva det kan gjøre med et menneske å sitte fast i en vond barndom. Gjennom bokens kapitler følger vi Irene (navnet hun har brukt om seg selv) fra tidlig barndom til godt voksen kvinne. Sentralt er imidlertid at hun som forteller faktisk ikke kunne bli «seg selv» før belastningene ved alt kaoset og forvirringen, sammen med fysisk sykdom, tvang henne til å gi opp sitt forsvar – dissosieringen. For på ett tidspunkt i livet går det som har vært løsningen, over til å bli selve problemet. En omfattende oppsplitting av bevisstheten i ulike personlighetsdeler (dissosiasjon) holder de vonde erfaringene på avstand. Men også livet her-og-nå som voksen, etter at overgrepene har opphørt, blir skremmende fjernt. Irene har riktignok glemt det vonde, men glemmer også alt annet. Hun blir *ingen*. En grunnleggende ensomhet ruver.

Boken handler om en liten jente som vokser opp i en familie der alt ser fint ut utad. Hun har foreldre som sier de elsker henne, og ofte minner henne på at hun er heldig som har det så godt. Samtidig får vi innblikk i hva som skjer på innsiden – med en far som er det mennesket som ser henne tydeligst og som samtidig misbruker henne seksuelt, en bror som slår og en mor som ikke orker å

forholde seg. Som leser og fagperson ser jeg denne boken som en viktig dokumentasjon – både på en oppvekst som vi kjenner fra mange av våre pasienters historie, og på hva en slik oppvekst kan gjøre med den som lever der. Men i tillegg er boken i seg selv også en dokumentasjon på det som er selve målsettingen i et godt traumearbeid – at den det gjelder, skal kunne få tilbake muligheten til å *tenke om, reagere på og forholde seg til* det som er skjedd en. Det er dette som kanskje imponerer meg aller mest: At hun som skriver, har klart å «være seg selv» og samtidig berette om et liv der hun måtte gjøre alt som var mulig for ikke å være til stede.

Forfatteren gir et levende bilde av hvordan oppsplittingen på innsiden av personen arter seg for den det gjelder. Dialogen, samspillet og ikke minst kampen mellom de ulike bevissthetsdelene formidles slik at leseren kan forstå funksjonen til de ulike delene, og hva deres felles målsetting er: å holde virkeligheten uvirkelig. Særlig berørt ble jeg av hvordan fortvilelsen over egen tilkortkommenhet blander seg med en ny og spirende lykkefølelse over det å skulle ha barn. Samspillet med og ansvaret for barna blir begynnelsen til å måtte knytte seg til virkeligheten igjen.

Bare jeg... formidler hvor smertefullt det er å bli både elsket og voldtatt – å bli både sett og ikke sett av omsorgspersoner som man trenger og er glad i. Løsningen blir å omgå virkeligheten, og psykiske reaksjoner utvikles i stedet for minner. Av bokens slutt forstår vi at Inger har funnet en god terapeut som forstår hennes indre verden. Ensomheten er begynt å sprekke opp, og håp vokser fram om i større grad å kunne ta seg selv på alvor. «Det er visst mulig å erkjenne at livet ble slik det ble, finne nye toner og ny musikk som kan gi mening og glede. For meg. For Inger. Kanskje.» Denne boken trengs.

Anmeldt av Trine Anstorp